

DE CIRCULAIRE VERSTERKING TE VEURNE

De tweede opgravingscampagne in het stadspark te Veurne (fig. 64, 2) behelsde een controle buiten de zone met de Warandemote (fig. 64, 1-3). De bedoeling was een doorsnede te maken door een eventuele stadgracht en -wal, die aan de basis zouden liggen van de cirkelvormige stadskern van Veurne. Hiertoe werd een plaats uitgekozen waar de actuele bewoning en de parkaanplantingen het werk het minst bemoeilijken.

De vroegmiddeleeuwse gracht werd aangesneden. Uit het profielverloop kan worden afgeleid dat hij ongeveer één meter diep en vijftien meter breed is. Aan deze gracht beantwoordde geen wal; dit kan echter een gevolg zijn van latere occupatie. De binnenzijde van de gracht ligt ca. 90 m verwijderd van het middenpunt van de cirkelvorm. Door zijn positie, zijn afmetingen en zijn profiel kan deze gracht vergeleken worden met deze van de circulaire versterking te Oost-Souburg (Zeeland). Nadere datering blijft vooralsnog moeilijk.

Boven voormelde gracht werden enkele woonstructuren aangesneden. Het gaat om 4 hutkommen; ondanks de aanplantingen kregen we van één ervan een vollediger beeld. Ze bestaat uit twee op elkaar aansluitende uitgravingen. De eerste (fig. 65-66, a) heeft een diepte van ca. één meter, een onregelmatige kuilbodem en een oppervlakte van 2 bij 3 m. De wanden werden bijna vertikaal uitgegraven, behalve in een deel van de zuidelijke wand. Er werd nergens enig spoor van paalgaten aangetroffen; we vonden wel, vooral geconcentreerd in de hoeken, grofkorrelige houtachtige bestanddelen, die mogelijk op de bodem rustende palen aanduiden. Op de hutkombodem zelf vonden we een zandige vulling met keukenafval. De tweede uitdieping is slechts 25 cm diep en heeft een vlak bodemverloop. De oppervlakte bedraagt ca. 5 bij 3,50/5 m. Het smalle deel (fig. 65-66 b) leunt aan tegen de eerste uitgraving; op de aansluiting bevond zich het spoor van een houten balk (fig. 65-66, d). In het breedste deel (fig. 65, c) was een langwerpige kuil (fig. 65, e) zeer regelmatig in de hutkombodem uitgegraven. De uiteinden ervan konden niet worden onderzocht. In deze kuil lag uitsluitend een zeer compacte laag stro en bladeren. Over de hutkombodem b/c lag in een dun laagje humeus materiaal verspreid. Beide hutkommen werden afgedekt door een laag, die hoofdzakelijk uit bladeren en stro bestond. Alleen in hutkom a is deze laag dik en compact; in hutkom b/c valt ze overwegend samen met de humeuze bodemlaag.

Beide uitgravingen maken deel uit van hetzelfde gebouw; ze leunen duidelijk bij elkaar aan. Deze structuur moet zijn gebouwd op een grondplaat van liggende balken, die bij het verdwijnen van het bouwsel ook werden weggenomen. De totale afwezigheid van paalgaten in en om de hutkommen is hiervoor het beste bewijs. Het gebouw zal uit drie delen hebben bestaan. Vooreerst een „woongedeelte (?)”, dat overeenkomt met hutkom a. Het tweede deel leunt aan tegen het „woongedeelte” en was er door een houten wand van gescheiden. Het derde deel stemt

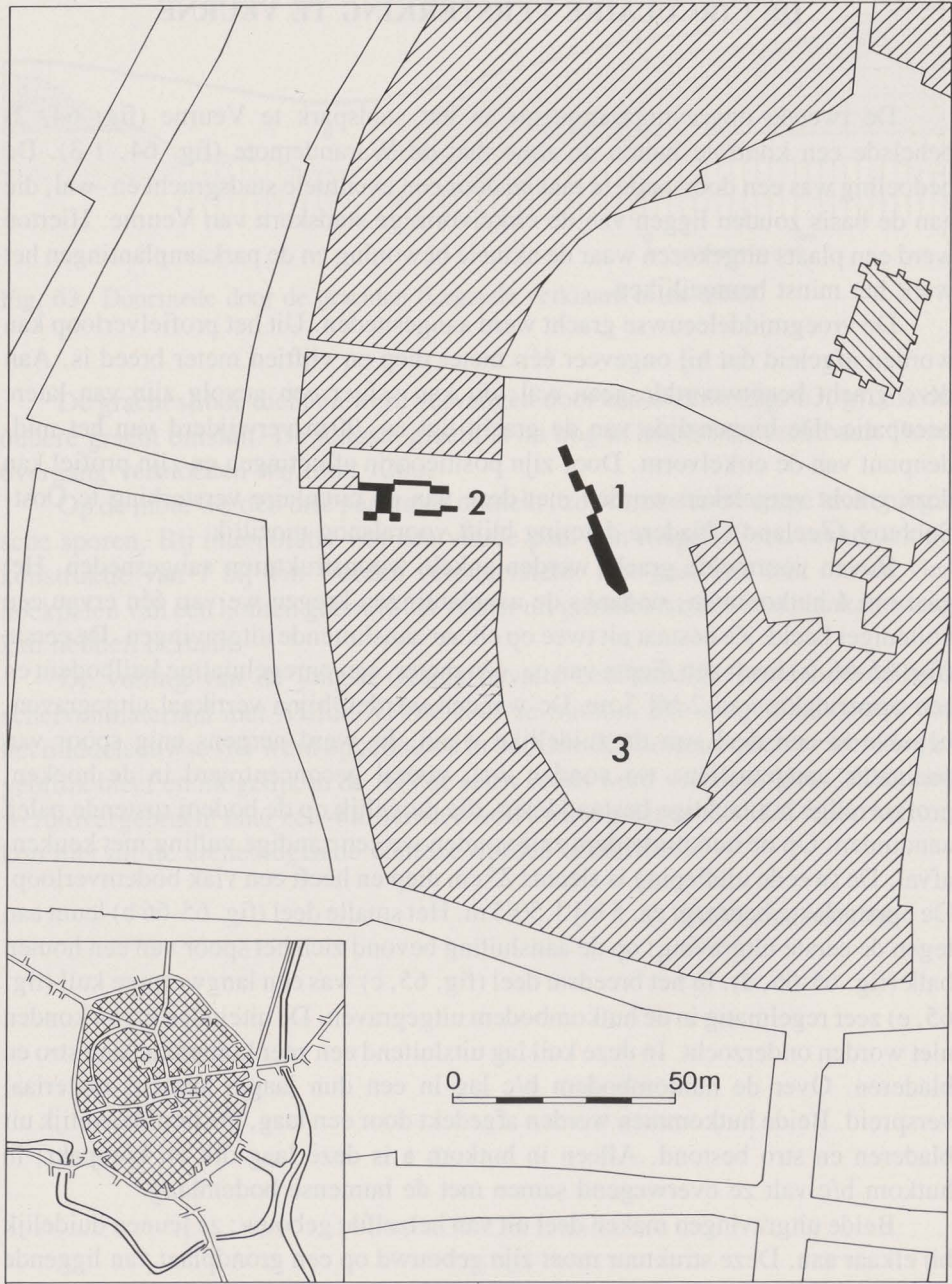

Fig. 64. Situatieplan. 1: opgravingen 1978; 2: opgravingen 1979; 3: het moteplateau.

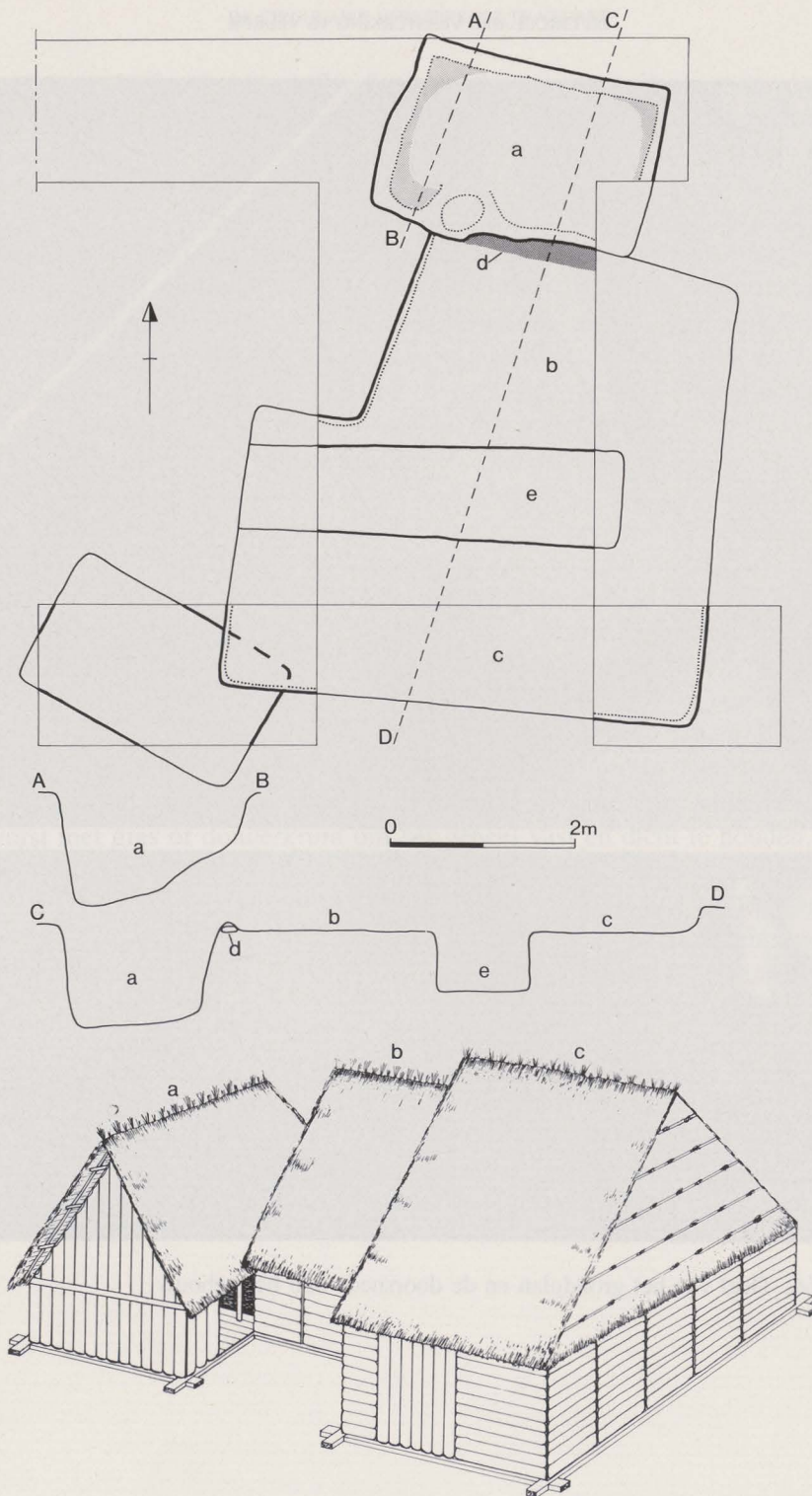

Fig. 65. Grondplan en mogelijk uitzicht van het gebouw.

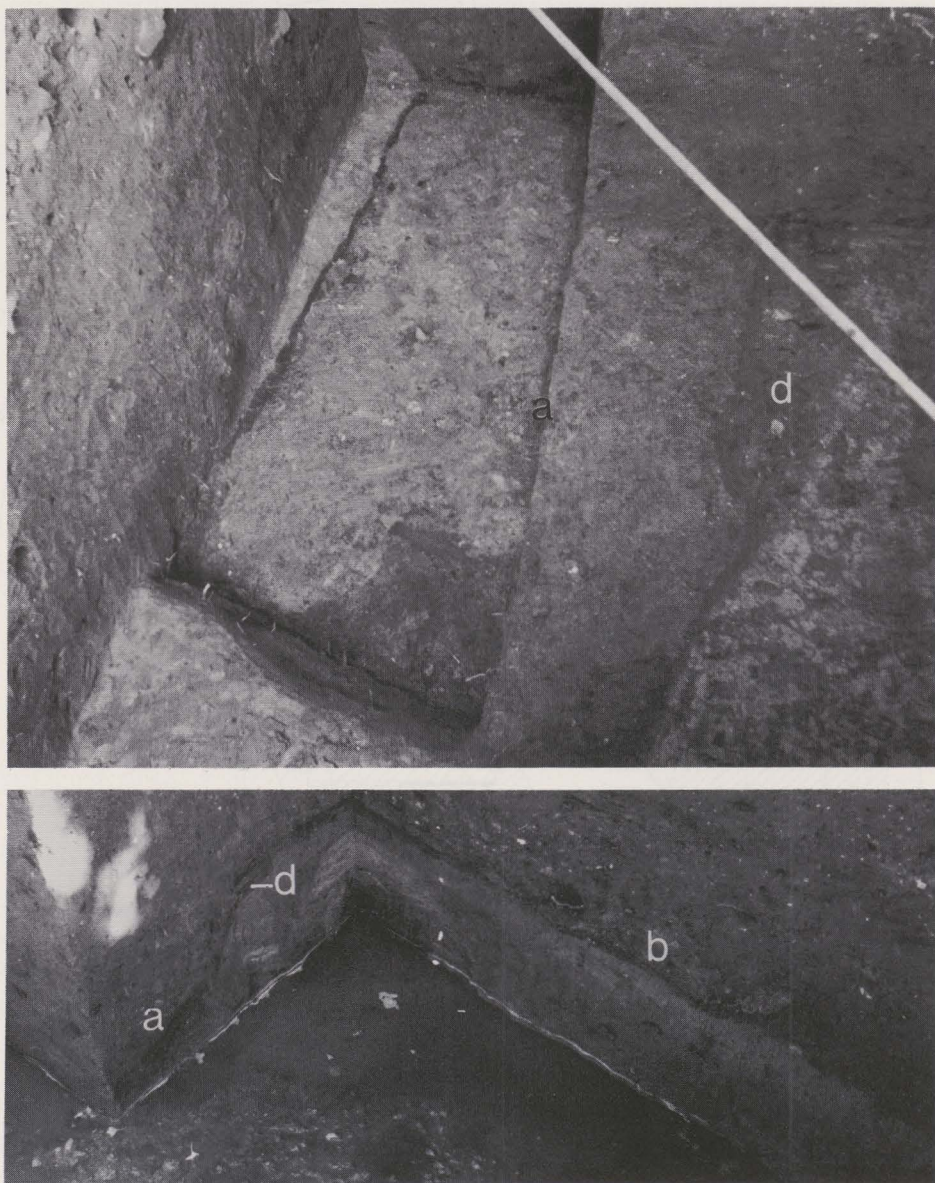

Fig. 66. Deel van het grondplan en de doorsnede van het gebouw.

overeen met de 5 m lange en 3 m brede hutkom c met zijn langwerpige kuil. Vulling, plaats en structuur van deze kuil kan alleen verklaard worden als een mestkuil. Het tweede en derde onderdeel van deze structuur moeten dan ook als „stalgedeelte” worden beschouwd. Het is duidelijk dat de mestkuil aan één zijde wel tot tegen de wand van het gebouw moet doorlopen, teneinde het overtollige mest langs een mestdeur buiten te werken. Anderzijds kan de kuil niet tot de andere muur doorlopen, zoniet wordt de doorgang in de stal volkomen belemmerd. De wanden van het gebouw zullen in hout zijn geweest. Bij de rekonstruktie hebben wij twee mogelijkheden aangegeven, respectievelijk voor het woon- en voor het stalgedeelte. De woning is afgebeeld in staand blokwerk; binnenin dekt een plankenvloer de kuil af. De stal wordt gekonstrueerd uit een paneelwand met horizontale planken. Deze technieken komen, evenals die voor de nog te bespreken bedaking, nu nog in Veurne Ambacht voor. Leem- en vakwerk is in dit geval uitgesloten: er werd geen enkele aanduiding voor teruggevonden; bovendien is deze techniek in het poldergebied niet aangewezen door gebrek aan goed „plak en stakleem”. Wat de wanden betreft kunnen we nog aanvoeren dat bij de opgravingen onder de mote fragmenten van paneelwanden werden gevonden (*Arch. Belg.* 213, 155). In de wand van de stal moest er ook een toegang zijn. De bedaking moet gezien de overspanning, maar ook door het ontbreken van sporen van een stevige ondersteuning, uit lichte materialen zijn vervaardigd: dunne houten dragers met strobekking. Ook het bovendeel van de langszijden kan in stro zijn gemaakt, zoals voorgesteld in het staldeel. Op de nok zal gebruik zijn gemaakt van een kleivorst met gras of donderkruid om het geheel vast en dicht te houden.

Toen deze gebouwen verdwenen werd de plaats blijkbaar gebruikt als stortplaats, getuige hiervan de grote hoeveelheden schervenmateriaal en keukenafval, die de kuilen opvulden. De datum van verdwijnen van dit gebouw kan rond 1300 geplaatst worden; een reeks hoogversierde ceramiek komt hiervoor in aanmerking.

Het opgeven van de „woonzone” kan mogelijk in verband worden gebracht met de aanwezigheid van een XIVde-eeuwse gracht op amper een zestal meter oostelijk van de woning. De verhouding woonzone-gracht is echter nog niet duidelijk, evenmin als de relatie van deze gracht met de iets verder gelegen motegracht.

J. DE MEULEMEESTER